

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Radana Malíka a soudců JUDr. Barbary Pořízkové a JUDr. Pavla Molka v právní věci žalobkyně: **Ing. I. P.**, zast. JUDr. Radkem Ondrušem, advokátem se sídlem Bubeníčкова 502/42, Brno, proti žalovanému: **Městský úřad Šlapanice**, se sídlem Masarykovo náměstí 100/7, Šlapanice, ve věci ochrany před nezákonným zásahem, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 2. 9. 2024, č. j. 30 A 56/2024-27,

t a k t o :

Usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 2. 9. 2024, č. j. 30 A 56/2024-27, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Předmětem projednávané věci je otázka, zda rozhodnutí stavebního úřadu o nenařízení odstranění stavby zakládá překážku věci rozhodnuté [§ 48 odst. 2 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“)].

[2] Žalobkyně se před krajským soudem domáhala ochrany před nezákonným zásahem žalovaného, který spatřovala v nezahájení řízení o odstranění stavby [§ 129 odst. 2 zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „starý StZ“) „*Venkovní bazén, včetně příslušenství a připojení na vnitřní rozvody*“ na pozemku sousedícím s pozemkem ve vlastnictví žalobkyně. Domáhala se určení nezákonnosti tohoto zásahu a příkázání žalovanému zahájit řízení o odstranění stavby.

[3] Krajský soud výše nadepsaným usnesením žalobu odmítl podle § 46 odst. 1 písm. c) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen

„s. ř. s.“), pro zjevný nedostatek aktivní věcné legitimace na straně žalobkyně. Žalovaný totiž již dříve ve věci odstranění téže stavby pravomocně rozhodl (nenařídil odstranění stavby) a žalobkyně tuto překážku věci pravomocně rozhodnuté nemůže obejít domáháním se u soudu zahájení nového řízení. Takové řízení nemůže být vedeno a žalobkyně tedy *prima facie* nemůže být se žalobou úspěšná.

II. Obsah kasační stížnosti

[4] Žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) napadla výše označené usnesení krajského soudu kasační stížností z důvodů podle § 103 odst. 1 písm. a) a d) s. ř. s., na základě kterých požadovala napadené usnesení zrušit a věc vrátit krajskému soudu k dalšímu řízení.

[5] Stěžovatelka nesouhlasila s krajským soudem, že ve věci je založena překážka věci pravomocně rozhodnuté. Rozhodnutím žalovaného ze dne 8. 10. 2019 o nenařízení odstranění stavby totiž nedošlo k přiznání žádného práva nebo k uložení povinnosti dle § 48 odst. 2 správního řádu.

[6] Stěžovatelka namítla nutnost stavebního povolení pro stavbu bazénu z důvodu odstupové vzdálenosti méně než 2 m od společných hranic pozemků. S touto argumentací se ohradila proti sdělení Krajského úřadu Jihomoravského kraje ze dne 10. 6. 2024 k její žádosti o přijetí opatření proti nečinnosti ve věci podnětu k zahájení řízení o odstranění stavby.

[7] V poslední části kasační stížnosti stěžovatelka namítla zásah do svých veřejných subjektivních práv a připomněla rozsudek rozšířeného NSS ze dne 26. 3. 2021, č. j. 6 As 108/2019-39, č. 4178/2021 Sb. NSS, ve věci ŽAVES, s tím, že vyčerpala veškeré jiné prostředky obrany. Uzavřela, že napadenou nečinností žalovaného jí byl protiústavně znemožněn přístup k soudnímu přezkumu.

[8] Žalovaný se ke kasační stížnosti nevyjádřil.

III. Právní hodnocení Nejvyššího správního soudu

[9] Nejvyšší správní soud posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a shledal, že byla podána včas, osobou k tomu oprávněnou, směřuje proti rozhodnutí, proti němuž je podání kasační stížnosti přípustné, z důvodů, které zákon připouští, a stěžovatelka je zastoupena advokátem (§ 102 a násl. s. ř. s.). Poté přistoupil k přezkumu usnesení krajského soudu v rozsahu kasační stížnosti a v rámci uplatněných důvodů. Ověřil také, zda netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

[10] Jelikož stěžovatelka v kasační stížnosti označila kasační důvody podle § 103 odst. 1 písm. a) a d) s. ř. s., Nejvyšší správní soud připomíná, že je-li napadeno usnesení krajského soudu o odmítnutí návrhu, lze uplatnit jen důvod podle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s., tedy nezákonnost rozhodnutí o odmítnutí návrhu nebo o zastavení řízení. Ostatní důvody podřaditelné pod § 103 odst. 1 písm. a) až d) s. ř. s. totiž důvod podle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s. konzumuje (srov. rozsudek NSS ze dne 21. 4. 2005, č. j. 3 Azs 33/2004-98, č. 625/2005 Sb. NSS, obdobně ze dne 19. 1. 2023, č. j. 7 As 279/2022-36, odst. [12] a tam citovanou judikaturu, nebo ze dne 15. 2. 2024, č. j. 9 As 19/2024-33, odst. [18]).

pokračování

[11] V projednávané věci kasační stížnost obsahově směřuje do odmítnutí žaloby (z důvodu existence překážky věci pravomocně rozhodnuté, která dle krajského soudu znamená zjevný nedostatek aktivní věcné legitimace na straně stěžovatelky) jen částečně. Nejvyšší správní soud proto přistoupil k projednání kasační stížnosti jen v tomto rozsahu, zbylé kasační námitky týkající se nutnosti stavebního povolení pro stavbu bazénu a rozsudku ve věci ŽAVES jsou nepřipustné podle § 104 odst. 4 s. ř. s.

[12] Kasační stížnost je důvodná.

[13] Podle § 48 odst. 2 správního řádu [p]řiznat totéž právo nebo uložit tutéž povinnost lze z téhož důvodu téže osobě pouze jednou.

[14] Dle ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu je překážka věci rozhodnuté (*rei iudicate* nebo též *rei administratae*), upravená v § 48 odst. 2 správního řádu, projevem tzv. materiální právní moci rozhodnutí a vychází ze zásad právní jistoty, ochrany práv nabytých v dobré víře (§ 2 odst. 3 správního řádu) a *ne bis in idem*, tj. ne dvakrát v téže věci. Cílem této překážky řízení před správním orgánem je zabránit opakovanému rozhodování v případě, že v totožné věci „právo již bylo přiznáno“ nebo „povinnost uložena“. Překážka věci rozhodnuté ve správním řízení je tedy formulována poměrně úzce a nevztahuje se na všechna rozhodnutí. Zakládají ji pouze pozitivní meritorní rozhodnutí, nikoliv rozhodnutí negativní (zamítající žádost účastníka řízení) nebo procesní (srov. rozsudky NSS ze dne 30. 10. 2008, č. j. 6 As 12/2008-73, ze dne 9. 6. 2016, č. j. 2 Azs 307/2015-41, odst. [20], ze dne 5. 9. 2016, č. j. 7 As 112/2016-33, odst. [29] až [31], ze dne 30. 5. 2017, č. j. 5 As 235/2015-68, odst. [33], ze dne 30. 10. 2018, č. j. 5 As 122/2016-36, č. 3829/2019 Sb. NSS, odst. [28] a [29], ze dne 17. 1. 2023, č. j. 1 As 155/2022-55, odst. [25] a [36], a nedávny ze dne 19. 1. 2024, č. j. 5 As 68/2023-31, odst. [25]). Stejně závěry vyplývají též z odborné literatury (Vedral, J. *Správní řád, Komentář, II. aktualizované a rozšířené vydání*. Praha: BOVA POLYGON, 2012, s. 502, Hendrych, D. a kol. *Správní právo. Obecná část*. 9. vydání. Praha, C. H. Beck, 2016, s. 154, nebo Jemelka, L. a kol. *Správní řád*. 7. vydání. Praha: C. H. Beck, 2023, s. 354).

[15] Kasační soud přisvědčil stěžovateli, že rozhodnutí o nenařízení odstranění stavby překážku věci rozhodnuté ve smyslu § 48 odst. 2 správního řádu nezakládá, jelikož zjevně nepřiznává žádné právo ani neukládá žádnou povinnost. Krajský soud tuto otázku posoudil nesprávně.

[16] Právní úprava nedává stavebnímu úřadu možnost upustit od *ex offio* zahájeného řízení o odstranění stavby, pokud shledá, že stavba byla řádně povolena, povolení nevyžaduje, nebo byla provedena nebo je prováděna v souladu s povolením. Stavební úřad v takovém případě rozhodne o nenařízení odstranění stavby (srov. rozsudky NSS ze dne 28. 7. 2011, č. j. 5 As 30/2011-93, ze dne 3. 10. 2018, č. j. 9 As 358/2017-36, odst. [21], a ze dne 19. 12. 2024, č. j. 2 As 319/2023-51, odst. [63]). Přesně k takové situaci došlo v případě nyní projednávané stavby bazénu na pozemku sousedícím s pozemkem stěžovatelky – stavební úřad po zahájení prvního řízení o odstranění stavby shledal, že stavba s ohledem na vzdálenost od hranice sousedního pozemku (pozemku ve vlastnictví stěžovatelky) nevyžaduje rozhodnutí nebo opatření stavebního úřadu (viz rozhodnutí Městského úřadu

Šlapanice ze dne 8. 10. 2019, č. j. OV-ČJ/76065-19/EKU, na č. l. 4 správního spisu). Odstranění stavby bazénu proto nenařídil, takové rozhodnutí však nikomu nepřiznává žádné právo ani neukládá žádnou povinnost.

[17] Z uvedených důvodů odmítnutí zásahové žaloby stěžovatelky pro existenci překážky věci rozhodnuté (a z této překážky dovozeného zjevného nedostatku aktivní věcné legitimace stěžovatelky) neobstojí, proto Nejvyšší správní soud napadené usnesení zrušil. V dalším řízení krajský soud posoudí podmínky řízení znovu.

IV. Závěr a náklady řízení

[18] Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost je důvodná, a proto usnesení krajského soudu zrušil (§ 110 odst. 1 s. ř. s.). V dalším řízení je krajský soud vázán právním názorem Nejvyššího správního soudu zde uvedeným (§ 110 odst. 4 s. ř. s.).

[19] O náhradě nákladů řízení rozhodne krajský soud v novém rozhodnutí (§ 110 odst. 3, věta první, s. ř. s.).

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 20. února 2025

JUDr. Radan Malík
předseda senátu